

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NATIONAL SENIOR CERTIFICATE

KEREITE YA 12

SESOTHO PUO YA TLATSETSO YA PELE (FAL)

PAMPIRI YA BORARO (P3)

PUDUNGWANA 2018

TATAISO YA HO TSHWAYA

MATSHWAO: 100

Tataiso ena ya ho tshwaya e na le maqephe a 9.

KAROLO YA A: RUBURIKI YA HO LEKANYETSA MOQOQO – (MATSHWAO A 50)**SESOTHO PUO YA TLATSETSO YA PELE (FAL) – SLKT****ELA HLOKO:**

- Sebedisa ruburiki ena ka nako tsohle ha o lekanyetsa meqoqo (PAMPIRI YA 3, KAROLO YA A).
- Matshwao a 0-50 a arotswe ho ya ka dikgato tse 5 tsa ditlhhaloso.
- Lekgetheng la Dikahare, Puo le Setaele, tlhaloso e nngwe le e nngwe ya bokgoni e arotswe habedi ho hlahisa boemo bo hodimo le boemo bo tlase; boemo bo bong le bo bong bo na le tlhaloso ya bona.
- Lekgetha la sebopheho lona ha le a arolwa ka bokgoni bo nang le boemo bo hodimo le bo tlase.

RUBURIKI YA HO LEKANYETSA MOQOQO – SESOTHO PUO YA TLATSETSO YA PELE [MATSHWAO A 50]

Makgetha a ho lekanyetsa	Phihlello e babatsehang	Phihlello e supang bokgoni	Phihlello e mahareng	Phihlello ya motheo feela	Phihlello e haellang
DIKAHARE LE MORALO (Nehelano ya sehlooho) tlhophiso ya mehopolo le dintilha, kelohloko ya baamohedi ba ditaba, maikemisetso le maemo MATSHWAO A 30	Boemo bo hodimo 28–30 -Nehelano e bontshang kutlwisiso e babatsehang ya sehlooho e supang bokgoni bo ikgethang -Mehopolo e matla, e phepetsa monahano, mme ke e kgodisang -O hlophisiswe hantle ka tsela e supang bokgoni, mme o momahane ka tshwanelo ho kenyeditswe selelekela, mmele le qetelo	22–24 -Nehelano e ntle e supang tsebo le bokgoni -Mehopolo ke e ipapisitseng ka bottlalo le sehlooho, mme e kgahlisang -O hlophisiswe hantle ka tsela e supang bokgoni, mme o momahane ka tshwanelo ho kenyeditswe selelekela, mmele le qetelo	16–18 -Nehelano ke e kgotsofatsang ditlhokeho; -Mehopolo e momahane ka tsela e kgotsofatsang le e kgodisang; -O hlophisiswe hantle ka tsela e mahareng, mme o momahane ka tshwanelo ho kenyeditswe selelekela, mmele le qetelo.	10–12 -Nehelano e momahane mona le mane -Mehopolo ke e seng ya boiqapelo, mme e sa hlakang -Ho na le bopaki bo seng bokae ba tlhophiso le momahano ya mosebetsi	4–6 -Nehelano e tswile lekoteng ho hang -Mehopolo ke e sa tsepamang e dubakaneng -Ha e utlwhale, mme dintilha di a phetakakwa -Ha o a hlophiswa ka tshwanelo le momahano ha e yo
	Boemo bo tlase 25–27 -Mosebetsi o tswileng matsoho leha o haellwa ke dintilha tse ikgethang tsa moqoqo o babatsehang -Mehopolo ke e supang boiphihlelo bo hodimo -O hlophisiswe hantle ka tsela e babatsehang, mme o momahane ka tshwanelo ho kenyeditswe selelekela, mmele le qetelo	19–21 -Mosebetsi o radilweng hantle -Mehopolo ke e loketseng, mme e thahasellisang -O hlophisiswe hantle ka tsela e bontshang bokgoni, mme o momahane ka tshwanelo ho kenyeditswe selelekela, mmele le qetelo	13–15 -Mosebetsi o a kgotsofatsa leha o sa hlaka mona le mane -Mehopolo e momahane ka tsela e mahareng, mme e a kgodisa -Karolo ya mosebetsi e itseng e hlophisiswe; -Karolo feela e hlophisehile ka tshwanelo ho kenyeditswe selelekela, mmele le qetelo	7–9 -Mosebetsi boholo o tswile lekoteng -Mehopolo ha e a momahane ka tshwanelo, mme e a lahlehis -Nehelano ha e na bopaki bo bokaalo ba tlhophiso le momahano	0–3 -Boiteko ke bo fokolang ba ho arabela sehlooho -Mehopolo e tswile lekoteng ka ho phethahala, ha e a nepahala -Mosebetsi ha o a tsepama sehloohong, mme o dubakane

Makgetha a ho lekanyetsa		Phihlello e babatsehang	Phihlello e supang bokgoni	Phihlello e mahareng	Phihlello ya motheo feela	Phihlello e haellang
PUO, SETAELE LE HO HLAOLA DIPHOSO Sehalo, rejisetara, setaele le tlotlontswe ke tse lokelang sepho/tshusumetso le maemo Kgetho ya mantswe Tshebediso ya puo le twaelo, matshwao a ho bala le mopeleto MATSHWAO A 15	Boemo bo hodimo	14–15 -Sehalo, rejisetara, setaele le tlotlontswe di loketse sepheo, baamohedi ba ditaba mmoho le maemo ka tsela e e babatsehang -Tshebediso ya hae ya puo e a ikgetha, mme e bontsha boitshepo ka tsela e tsotehang -O sebedisitse sehalo se matla, mme se susumetsang ka tsela e ikgethang -O batla o hloka diphoso tsa puo le tsa mopeleto -O radilwe ka bokgoni bo tsotehang	11–12 -Sehalo, rejisetara, setaele le tlotlontswe di loketse sepheo, baamohedi ba ditaba mmoho le maemo ka tsela e supang bokgoni -Tshebediso ya puo e matla, mme ho sebedisitswe sehalo se loketseng -Boholo ba mosebetsi ha o na diphoso tsa tshebediso ya puo le mopeleto -O radilwe hantle ka tshwanelo	8–9 -Sehalo, rejisetara, setaele le tlotlontswe di loketse sepheo, baamohedi ba ditaba mmoho le maemo ka tsela e mahareng -Tshebediso ya puo ke e loketseng, mme e fetisa moelego ka tshwanelo -Puo ya bonono ke e loketseng, mme e sebedisitswe ka tshwanelo -Sehalo se sebedisitswe ka tshwanelo -O radilwe ka tsela e mahareng feela	5–6 -Sehalo, rejisetara, setaele le tlotlontswe ha di a lokela sepheo, baamohedi ba ditaba mmoho le maemo a ditaba -Tshebediso ya puo ke ya motheo feela -Sehalo mmoho le moelego o hlahiswang ke tema ke tse sa lokelang -Ho sebedisitswe tlotlontswe ya motheo feela	0–3 -Tshebediso ya puo ke e sa utlwisiseheng -Sehalo, rejisetara, setaele le tlotlontswe ha di a lokela baamohedi ba ditaba, sepheo le maemo -Tshebediso ya tlotlontswe e haellang ke sesosa sa nehelano e sa utlwisiseheng
		13 -Tshebediso ya puo ke e nepahetseng, mme e susumetsang sehalo sa tema -O batla o hloka diphoso tsa puo le tsa mopeleto -O radilwe ka bokgoni	10 -Tshebediso ya puo ke e sefutho, mme e loketseng maemo -Sehalo ke se matla, mme se loketseng -Ho na le diphoso tse seng kae tsa puo le tsa mopeleto -O radilwe hantle	7 -Tshebediso ya puo ke e kgotsafatsang leha ho na le ho sa tsamaelane mona le mane -Ka kakaretso sehalo ke se loketseng leha puo ya bonono e le e haellang	4 -Tshebediso ya puo ke ya motheo feela. -Popoho ya dipolelo ke e tshwanang e se nang motswako o monyane kapa o siyo hohang -Tlotlontswe e haella haholo feela	
SEBOPEHO Makgetha a tema: popeho ya dipolelo le kgodiso ya diratswana le bolelele bo hlokehang MATSHWAO A 5		5 -Kgodiso ya sehlooho ke e babatsehang -Dintla tse phethahetseng ka botlalo -Dipolelo le diratswana di bopilwe ka tsela e babatsehang	4 -Tlhahlamanoo ya dintla ke e loketseng, mme e hodisang sehlooho -Momahano e bopilweng ke e supang bokgoni -Dipolelo le diratswana di a hlahlamanoo, mme di fapafapantswe	3 -Dintla tse loketseng di ntshetswa pele -Dipolelo le diratswana di bopilwe ka tsela e mahareng -Moqoqo o a utlwisiseha leha o le diphoso	2 -Dintla tse itseng di a utlwahala -Dipolelo le diratswana di na le diphoso -Moqoqo o ntse o hlaha moelego o itseng	0–1 -Dintla tse hlokehang tsa bohlokwa ha di a haella -Dipolelo le diratswana tse hlahisitsweng ke tse fosahetseng -Moqoqo ha o na moelego o lebeletsweng
MATSHWAO		43–50	33–40	23–30	13–20	0–10

Matshwao a ka sebediswang bakeng sa ho tshwaya:

Makgetha a Tekanyetso	Matshwao	Senotlolo
Dikahare/Moraloo (60%)	30	DM =
Puo/Setaele/Ho hlaola diphoso (30%)	15	PST =
Sebopoho (10%)	5	Seb =
Matshwao ohle	50	

KAROLO YA A: MOQOQO

POTSO YA 1

1.1 **Sehlooho: Ruri batho ba a fetoha!**

Dikahare: Dikahareng ho hlake hore ke ketsahalo/diketsahalo dife tse ka etsang hore batho ba fetoha. Mohlala: ho thusa motho ha a le tsietsing, ebe ka moso ha a se a tswile mathateng, a atlehile, ha a sa o sheba ebile ha a sa o tseba, jj.

[50]

1.2 **Sehlooho: Hoja ka se ke ka halefa haholo tsatsing leo.**

Dikahare: Di hlalose ketsahalo/diketsahalo tse ileng tsa tliswa ke kgalefo e mo sumelleditseng ho nka bohato boo a itshollang bona. Mohlala: O ile a ntsha motho e mong kotsi ka lebaka la ho nkuwa ke maikutlo, jj.

[50]

1.3 **Sehlooho: Maikutlo a ka mabapi le baithuti ba tlohelang sekolo ba eso qete dithuto tsa bona.**

Dikahare: Dikahare di bontshe maikutlo a mongodi a ho utlwa bohloko, a ho nyahama, a ho qenehela mohlomong le a ho teneha ka ho tseba hore ba tjametswe ke bokamoso bo leretho. Ntle le mona, mohlahlouwa a ka hlahisa maikutlo a thabo a bakwang ke katleho ya moithuti ya ileng a tlohela sekolo a eso qete, jwalo ka ya ileng a tlohela sekolo a ya dipapading empa a atleha, jj.

[50]

1.4 **Sehlooho: Melemo le dimpe tsa ho ba ngwana wa kgalala.**

Dikahare: Di bontshe melemo ya ho ba ngwana wa kgalala. Mohlala, ha o le ngwana wa kgalala o tla tsotellwa ke bohle, jj.

Di bontshe dimpe tsa ho ba ngwana wa kgalala. Mohlala, ha o le ngwana wa kgalala ho lebelletswe hore o se tshwane le bana ba bang, jj.

Mona mohlahlouwa o tshehetra mahlakore ka bobedi ka ho lekana. Ho elwe hloko meeleo e mmedi ya sehlooho!

[50]

1.5 **Sehlooho: Bohle ba nkang tjotjo setjhabeng, ba lokelwa ke kotlo e boima.**

Dikahare: Di bontshe ditlamorao tsa ho nka tjotjo setjhabeng. Mohlala: ho kgothalletsa botlokotsebe kapa tlolo ya molao, mmoho le ho iswa tjhananeng.

Mona mohlahlouwa o tshehetra lehlakore le hlahisitsweng.

[50]

1.6 1.6.1– 1.6.3 **Ditshwantsho**

- Dikahare tse lebelletsweng:

- moqoqong ona mohlahlouwa o sheba setshwantsho, mme a qoqe ka seo se se qholotsang maikutlong a hae.
- moqoqo wa hae o tshwanetse ho dumella mmadi ho itemohela sehlooho seo ho qoqwang ka sona ka tsela e hlakileng;
- Moqoqo o ka ngolwa lehlakoreng lefe kapa lefe.

[50]

KAROLO YA B: RUBURIKI YA HO LEKANYETSA TEMA YA KGOKAHANO E TELELE - (MATSHWAO A 30)**SESOCHO PUO YA TLATSETSO YA PELE (FAL) SLKT**

Makgetha a ho lekanyetsa	Phihlello e babatsehang	Phihlello e supang bokgoni	Phihlello e mahareng	Phihlello ya motheo feela	Phihlello e haellang
DIKAHARE, MORALO LE SEBOPEHO -Nehelano le mehopolo -Tlhophiso ya mehopolo -Sepheo, baamohedi ba ditaba, makgetha a tema le maemo. MATSHWAO A: 18	15–18 -Nehelano e babatsehang e supang bokgoni bo ikgethang -Mehopolo e matla, e butswitseng -Tsebo e batsi ya makgetha a mofuta ona wa tema -Mosebetsi ha o kgere, o tsepame -Mehopolo le dikahare ke tse momahaneng, tse hialositsweng ka tsela e supang bokgoni, mme di tshehetsta seholooho -Dintilha tsohle di tshehetsta seholooho, mme di hialositswe ka tsela e babatsehang -Sebopetho ke se nepahetseng	11–14 -Nehelano e ntle haholo, e bontshang tsebo e ntle ya makgetha a mofuta ona wa tema -Mosebetsi ha o kgere, o tsepame -Mehopolo le dikahare ke tse momahaneng, tse hialositsweng ka tsela e supang bokgoni, mme di tshehetsta seholooho -Sebopetho ke se loketseng se nang le diphoso tse mmalwa	8–10 -Nehelano e lekaneng e bontshang tsebo ya makgetha a mofuta ona wa tema -Mosebetsi ha o a tsepame ka ho phethahala – ho na le ho kgera ho itseng -Mehopolo le dikahare di na le momahanano e mahareng -Ke dintilha tse itseng feela tse tshehetsang seholooho -Sebopetho ke se loketseng ka kakaretso empa se nang le diphoso	5–7 -Nehelano ya motheo e bontshang tsebo ya makgetha a itseng feela a mofuta ona wa tema -Mosebetsi o na le tsepamo e itseng empa o a kgere -Ha se ka dinako tsohle mehopolo le dikahare di momahaneng - Seholooho se tshehetswa ke dintilha tse mmalwa -Sebopetho se foofa feela, mme se na le bohlotsha bo boholo -Kgaelo e matla ya tse itseng tsa boholoka	0–4 -Nehelano e totobatsa kgaelo ya tsebo ya makgetha a mofuta ona wa tema -Moellelo o nyotobetswa ke ho kgera ho hoholo -Mehopolo le dikahare ha di na momahanano -Ke dintilha tse mmalwa haholo tse tshehetsang seholooho -Ha ho boiteko ba ho sebedisa melao ya sebopetho
PUO, SETAELE LE HO HLAOLA DIPHOSO -Sehalo, rejistara, setaele le tlolontswe di loketse maikemisetso, baamohedi ba ditaba le maemo; ka ho fetisisa ka tsela e babatsehang -Tshebediso ya puo e nepahetseng ebile e bopehile hantle -Mosebetsi ha o na diphoso MATSHWAO A: 12	10–12 -Sehalo, rejistara, setaele le tlolontswe di loketse maikemisetso, baamohedi ba ditaba le maemo; ka tsela e bontshang bokgoni bo boholo -Tshebediso ya puo e nepahetseng ka kakaretso ebile e bopehile hantle -Tshebediso ya tlolontswe e ntle haholo -Mosebetsi boholo ha o na diphoso.	8–9 -Sehalo, rejistara, setaele le tlolontswe di loketse maikemisetso, baamohedi ba ditaba le maemo; ka tsela e mahareng -Mosebetsi o na le diphoso tse itseng tsa tshebediso ya puo; -Tshebediso ya tlolontswe ke e lekaneng -Diphoso ha se tse nyotobetsang moellelo.	6–7 -Sehalo, rejistara, setaele le tlolontswe di loketse maikemisetso, baamohedi ba ditaba le maemo hanyane -Tshebediso ya puo e fosahetseng ebile e tletse diphoso tse ngata -Tlolontswe e haellang -Moellelo o nyotobetseng	4–5 -Sehalo, rejistara, setaele le tlolontswe di lokela maikemisetso, baamohedi ba ditaba le maemo hanyane -Tshebediso ya puo e fosahetseng ebile e tletse diphoso o dubakane -Tlolontswe ha e dumellane le sepheo -Moellelo o nyotobetseng	0–3 -Sehalo, rejistara, setaele le tlolontswe ha di dumellane le maikemisetso, baamohedi ba ditaba le maemo -Mosebetsi o tletse diphoso o dubakane -Tlolontswe ha e dumellane le sepheo -Moellelo o nyotobetseng
MATSHWAO	25–30	19–23	14–17	9–12	0–7

Matshwao a ka sebediswang bakeng sa ho tshwaya:

Makgetha a Tekanyetsa	Matshwao	Senotlolo
Dikahare/Moralo/Sebopetho (60%)	18	DMS =
Puo/Setaele/Ho hlaola diphoso (40%)	12	PST =
Matshwao ohle	30	

KAROLO YA B: DITEMA TSA KGOKAHANO TSE TELELE

POTSO YA 2

2.1 **LENGOLO LA SETSWALLE**

Dikahare:

- Aterese e nngwe feela, ke ya mongodi. E ngolwe bohareng ba leqephe ho tloha letsohong le letshehadi ho isa ho le letona.
- Tlasa aterese ho tlolwe mola ebe hona ho ngolwang letsatsi/mohla (k.h.r. aterese le mohla ha se ntho e le nngwe)
- Ho tlolwe mola ka mora aterese le mohla ebe ho tla tumediso.
- Tlola mola ebe o qala ditaba tsa lengolo.
- Seratswana sa pele ke selelekela. Mmele wa lengolo o be le diratswana.
- A lebohe motswalle ha a ile a mo tshehetsa.
- Qetelo e be e dumellanang le mofuta ona wa lengolo.

[30]

2.2 **TOKOMANE YA BOITSEBISO LE BOIPHITLHELLO (CV) HAMMOHO LE LENGOLO LA KOPO YA MOSEBETSI**

Dikahare:

- Dintlhha/Tlhahisoleseding ya mokopi e hlahiswe, j.k. mabitso, nomoro ya boitsebiso, jj.
- Lengolo la materiki le dithuto tseo a di pasitseng.
- Mangolo a thuto a fihlelletsweng a hlahiswe, j.k. dipoloma, jj.
- Mangolo a mang le dikgau ha di le teng le tsona di hlahiswe.
- Tsa boithabiso le dithahasello j.k. lengolo la ho ba moetapele mokgatlong wa batjha, ho bapala papadi ya kalaneng, jj.
- Dipaki le dinomoro tsa mehala ya tsona e hlahelle.

LENGOLO LA KOPO YA MOSEBETSI

Dikahare:

- Diaterese di pedi, ke ya mongodi le ya moamohedi wa lona. Ya moamohedi e qalwa ka maemo a tshebetso ya hae.
- Ho tlolwe mola ka mora aterese e be ho tla tumediso.
- Tlasa tumediso ho ngolwe sehlooho.
- Ho tlolwe mola e be ho qalwa ditaba tsa selelekela.
- Selelekeng ho hlake hore moikopedi o bone phatlalatso ya mosebetsi ona hokae.
- Mmele wa lengolo o botjwe ka diratswana, o matlafatse ditaba tsa Tokomane ya hae ya Boitsebiso le Boiphitlhello.
- Qetellong a lebohe batho ba iphileng nako ya ho lekola Tokomane ya hae ya Boitsebiso le Boiphitlhello.

[30]

2.3 **RAPOROTO**

Dikahare:

- Sehlooho e be se matla se hohelang mmadi.
- Lebitso la sebaka seo ketsahalo e etsahalletseng ho sona le lokela ho hlahiswa.
- E ngolwa ka mora tse ileng tsa etsahala, tse bonweng ka mahlo.
- E lokela ho ba kgutshwane, mme e fupare dintlhha kaofela.
- E hlahise dintlhha tsa bohlokwa feela.
- Sehalo e be se loketseng bongodi ba semmuso.

[30]

2.4 INTHAVIU

Dikahare:

- Dipotso di hlahiswe ka bokgeleke, di hlake e be tse tla nehelana ka tlhahisoleseding ka bottalo.
- Lebitso la sebui le ngolwe ka letsohong le letshehadi la leqephe, le latelwe ke letshwao la kgutlopedi.
- Selelekeng mmotsi o hlakisa sepheo sa puisano.
- Mmeleng mmotsi o botsa mmotsuwa dipotso tse itshetlehileng sehloohong se itseng, mme mmotsuwa o araba dipotso tsena.
- Dipotso di nyallane le dikarabo, mme dikarabo tsohle di arabe dipotso di tshehetswa ka dintlha tse batsi tse amanang le se botsitsweng.

[30]

MATSHWAO OHLE A KAROLO YA B:

30

KAROLO YA C: RUBURIKI YA HO LEKANYETSA TEMA YA KGOKAHANO E KGUTSHWANE (MATSHWA A 20)

SESOTho PUO YA TLATSETSO YA PELE (FAL) SLKT

Makgetha a ho lekanyetsa	Phihlello e babatsehang	Phihlello e supang bokgoni	Phihlello e mahareng	Phihlello ya motheo feela	Phihlello e haellang
DIKAHARE, MORALO LE SEBOPEHO -Nehelano le mehopolo -Tlhophiso ya mehopolo -Sepheo, baamohedi ba ditaba, makgetha a tema le maemo MATSHWA A: 12	10–12 -Nehelano e babatsehang e supang bokgoni bo ikgethang -Mehopolo e matla, e butswitseng -Tsebo e batsi ya makgetha a mofuta ona wa tema -Mosebetsi ha o kgere, o tsepame -Mehopolo le dikahare ke tse momahaneng, tse hhalositsweng ka tsela e supang bokgoni, mme di tshehetsha sehlooho -Dintilha tsohle of tshehetsha sehlooho, mme di hhalositswe ka tsela e babatsehang -Sebopetho ke se nepahetseng.	8–9 -Nehelano e ntle haholo, e bontshang tsebo e ntle ya makgetha a mofuta ona wa tema -Mosebetsi ha o kgere, o tsepame -Mehopolo le dikahare ke tse momahaneng, tse hhalositsweng ka tsela e supang bokgoni, mme di tshehetsha sehlooho -Sebopetho ke se loketseng se nang le diphoso tse mmalwa	6–7 -Nehelano e lekaneng e bontshang tsebo ya makgetha a mofuta ona wa tema -Mosebetsi ha o a tsepama ka ho phethahala – ho na le ho kgera ho itseng -Mehopolo le dikahare di na le momahanano e mahareng -Ke dintilha tse itseng feela tse tshehetsang sehlooho -Sebopetho ke se loketseng ka kakaretso empa se nang le diphoso	4–5 -Nehelano ya motheo e bontshang tsebo ya makgetha a itseng feela a mofuta ona wa tema -Mosebetsi o na le tsepamo e itseng empa o a kgere -Ha se ka dinako tsohle mehopolo le dikahare di momahaneng. - Sehlooho se tshehetsta ke dintilha tse mmalwa -Sebopetho se foofo feela, mme se na le bohlotsa bo boholo. -Kgaelo e matla ya tse itseng tsa bohlokwa	0–3 -Nehelano e totobatsa kgaelo ya tsebo ya makgetha a mofuta ona wa tema -Moellelo o nyotobetswa ke ho kgera ho hoholo -Mehopolo le dikahare ha di na momahanano -Ke dintilha tse mmalwa haholo tse tshehetsang sehlooho -Ha ho boiteko ba ho sebedisa melao ya sebopetho
PUO, SETAELE LE HO HLAOLA DIPHOSO -Sehalo, rejistara, setaele le tlolontswe di loketse maikemisetso, baamohedi ba ditaba le maemo ka ho fetisisa ka tsela e babatsehang -Tshebediso ya puo e nepahetseng ebile e bopehile hantle -Mosebetsi ha o na diphoso MATSHWA A: 8	7–8 -Sehalo, rejistara, setaele le tlolontswe di loketse maikemisetso, baamohedi ba ditaba le maemo ka tsela e bontshang bokgoni bo boholo -Tshebediso ya puo e nepahetseng ebile e bopehile hantle -Tshebediso ya tlolontswe e ntle haholo -Mosebetsi boholo ha o na diphoso	5–6 -Sehalo, rejistara, setaele le tlolontswe di loketse maikemisetso, baamohedi ba ditaba le maemo ka tsela e mahareng -Mosebetsi o na le diphoso tse itseng tsa tshebediso ya puo -Tshebediso ya tlolontswe ke e lekaneng -Diphoso ha se tse nyotobetsang moellelo	4	3	0–2 -Sehalo, rejistara, setaele le tlolontswe di lokela maikemisetso, baamohedi ba ditaba le maemo hanyane -Tshebediso ya puo e fosahetseng ebile e tletse diphoso tse ngata -Tlolontswe e haellang -Moellelo o nyotobetswa
MATSHWA O	17–20	13–15	10–11	7–8	0–5

Matshwao a ka sebediswang bakeng sa ho tshwaya:

Makgetha a Tekanyetso	Matshwao	Senotlolo
Dikahare/Moralo/Sebopetho (60%) Puo/Setaele/Ho hlaola diphoso (40%)	12 8	DMS = PST =
Matshwao ohle	20	

KAROLO YA C: DITEMA TSA KGOKAHANO TSE KGUTSHWANE

POTSO YA 3

3.1 PAPATSO

Dikahare:

- Ho bapatswa kgwebo ya ho lokisa dikhomphutha.
- Puo e lokela ho susumetsa mmadi/moreki.
- Mmapatsi o lokela ho kgodisa mmadi/moreki hore ke yena feela motseng ya ipabolang tokisong ya dikhomphutha.
- Sebaka sa kgwebo, dinako tsa ho bula le ditefello di hlasiswe.
- Dipolelo di be kgutshwane empa molaetsa o utlwahale.

[20]

3.2 DAYARI

Dikahare:

- Ho ngolwa diketsahalo tsa letsatsi ka leng e le rekoto.
- Letsatsi la mohla ho rekotwang le a ngolwa.
- E ngolwa ho tswa lehlakoreng la mmui.
- Puo ke e bonolo, mme sehalo se tsamaellana le ditaba.

[20]

3.3 DITAELO

Dikahare:

- Ditaelo di lokela ho ngolwa di le ho sekaotaelo temekisong ya tumelo.
- Tatellano e nepahetseng ke ya bohlokwa.
- Ditaelo e ba tse kgutshwanyane empa tse tlamananeng.
- Puo e be e hlakileng e bileng e otlolohileng le sehalo se tsamaellanang le mofuta ona wa tema.

Ditaelo:

1. Lebang holong moo le ilo amohelwa semmuso teng.
2. Sebedisang dipahposi tsena ho boloka dithoto tsa lona.
3. Nkang dinotlolo tsa dipahposi sebakeng sa polokeho.
4. Fumanang lenanetsamaiso la diketsahalo tsa letsatsi la dipapadi.
5. Se tsweng ka jareteng ya sekolo ho fihlella dipapadi di fedile.

[20]

MATSHWAO OHLE A KAROLO YA C: 20
MATSHWAO OHLE A PAMPIRI ENA: 100